

SØNDAGSTEMA

Skipet som forsvant

På bunnen av Drammensfjorden ligger restene av et hundre år gammelt skipsforlis. DS Fram gikk ned med mann og mus, og ingen har noensinne funnet det igjen.

Natten til 6. desember 1905 var belg-mørk. Det var regndis og litt vind. Ved 01.00-tiden la D/S «Fram» ut fra Gyl-denløves brygge i Drammen for å gå inn i sin faste rute på Christiania. Det var ingen trafikk på fjorden på den tiden av døgnet, og alt tydet på en grei tur. Noen få minutter etter avgang forsvant skipet i Drammensfjorden med 11 personer ombord. Ingen visste, og ingen vet, hva som skjedde, hvorfor det skjedde eller hvor det skjedde. Det eneste man med sikkerhet vet, er at skipet ligger der det sank med levningene av de 11 fortsatt ombord.

D/S «Fram» var bygd ved Akers mek-verksted i Christiania i 1897 for J. Jo-hansen i Drammen. Skipet var av stål, og målte 128. brutto reg. tonn. Lengden var 96 fot, bredden 18,2 og dypgående 7,8 fot. Maskinen var en 2 cy. compound som ytet 101 IHK. Skipet var egentlig en lastebåt, men hadde også et lite opp-holdsrom for passasjerer. Da fartøyet ble innregistrert i matikkelen i 1904, var eierforholdet endret til A/S «Fram», Drammen.

RETT PÅ SALTSKJÆR. Det gikk noen ti-mer før man ble klar over at noe var skjedd, og selv da som senere synes det som om reaksjonene var forunderlig beskjedne. «Fram» var tross alt et av by-ens skip, og var godt kjent fra sin mang-earige rute på Christiania. Ikke minst ble det gjenstand for oppmerksomhet i forbindelse med begivenheter som fant sted i slutten av november 1905.

Den 24. samme måned gikk skipet en ekstratur til Christiania med 150 perso-ner ombord i den hensikt å møte skipet vår nye konge kom med, og gi de om-bordværende anledning til å overvære festlighetene i den forbindelse. Det hadde de sikkert også fått være med på, da «Fram» søndag ettermiddag satte kursen for Drammen igjen. Stemningen ombord var utvilsomt høy, men fikk et brått avbrudd da skipet med full fart gikk på Saltskjær i ytre Drammensfjord. Etter en del vanskeligheter, kom båten seg løs og kunne fortsette til Svelvik, der passasjerene fortsatte reisen til Dram-men med en annen båt, mens «Fram» gikk til Drammens Jernstøberi for å få skiftet ut noen odelagte baugplater. Dette ble gjort noen dager senere, sam-tidig som skipet ble overhålet. Det fore-ligger ingen opplysninger om grunnstø-

ILLUSTRASJON: KARL GUNDERSEN

tingen på Saltskjær - nesten det eneste sted i leden opp fjorden der det var mulig å gå på grunn - og spekulasjoner skal få ligge.

NOE HAR SKJEDD. Men grunnstø-tingen skulle altså ikke bli den eneste ulykke som rammet «Fram» den hø-ten. Skipet hadde allerede gått flere tu-ner i ruten på Christiania med de nye baugplater, de det la ut på sin siste tur natt til 6. desember. Lasten på 120 tonn, derav 100 tonn tremasseballer, var da omsider kommet ombord, og de fire

passasjerene og frivakten av den syv mann store besetningen gikk til køys. De hadde vel knapt sovnet da det ufor-klarlige skjedde.

D/S «Fram» skulle ha vært i Christia-nia om ettermiddagen den 6. desember, men da skipets ankomst dit ikke ble meldt innen rimelig tid, begynte skipets ekspediter i Drammen, Joseph Johan-sen, å undersøke om noe kunne ha skjedd. Etter å ha bragt på det rene at båten ikke hadde vært innom noen av de faste anløpssteder på ruten, måtte han akseptere at noe alvorlig var hendt.

Letingen etter fartøyet ble satt i gang så snart det ble lyst neste morgen, da Jo-hansen dro ut med slepebåten «Odin», og havnefogden i Drammen sluttet seg til med isbryteren «Tjalve». Det var ikke stort å finne. Utenfor Merket i Dram-men kom de over en lasteluke - som kunne ha kommet hvor som helst fra - og senere noen like anonyme tomtøn-ner. Litt mer håndfast var funnet av noen tremasseballer i Solumbukta, og endelig og helt avgjørende, funnet av to livbøyer merket «Fram».

LETING AVSLUTTET. Den mer organi-serte leting kom i gang en ukes tid se-nere. Den ble utført ved hjelp av fart-øyene «Trygve» og «Maagen» som gikk på hver sin side av seiløpet ut fjorden med en wire på 100 meter mellom seg. Letingen begynte ved Rogneberget utenfor Nordby, og midt i måneden ble den avsluttet ved Glassverket uten at noe var funnet. Utenfor Syvertsvolden hadde riktignok et søkeanker som «Trygve» hadde hatt ute, grepet fatt i toppen av en mast, men da det også ble funnet andre ting der som det ikke var

mulig å knytte til «Fram», ble funnet av-skrevet som uinteressant.

Lille julaften ble letingen avsluttet. «Inntil videre», skrev Drammens Ti-dende, og føyde til at det er uvisst «om den vil bli gjenopptatt til våren». Det var en antakelse god nok. Den ble aldri gjenopptatt.

LASTING ELLER MINE? Spekulasjo-nene om årsaken til forliset var mange, og den mest troverdige synes å være at skipet måtte ha vært overlastet, noe som visstnok ganske ofte var tilfellet.

Det ble også nevnt at båten kunne ha vært «utilbørlig lastet». Det vil si at det tyngre stykkgodset som skipet også førte, var plassert øverst i rommet eller på dekk, slik at fartøyet tyngdepunkt kom høyt. «Fram», som var kjent for å være rank, ville dermed ha blitt ytterli-gere ustabil, slik at bare en liten kreg-ning kunne ha ført til at den gikk rundt. Man vet ikke hvor i fjorden ulykken fant sted, men en kregning som den nevnte, kunne godt ha skjedd innerst i fjorden, nærmere bestemt der skipet måtte svinge temmelig skarpt utenfor

Bekjendtgjørelser

Herved bekjendtgjøres for Slægt og Venner, at min kjære Mand, vor kjære Fader, min kjære Son og vor kjære Broder

Martinus Wessel

omkom ved D/S. «Fram»'s Undergang i Drammensfjorden. Nat til Onsdag den 6. ds.

Andrea Wessel, Hustru.
Karen, Ingeborg, Borghild, Herman, Børn.
Ingeborg Wessel, Moder.
Thorvald Olsen Wessel, Marcillus Olsen Wessel, Brødre.

INGEN SØRGEHØY-TIDELIGHET. Så vidt vites, ble det ikke på noe tidspunkt etter det tragiske forliset avholdt noen sørgehøytidelighet. Avisene kunne i hvert fall ikke fortelle om noen i løpet av det nærmest følgende år. I løpet av samme tid ble det inntrykket bare en dødsannonse, muligens som følge av formalia. Dette er den eneste, rykket inn i Svelviksposten 16. desember 1905.

